Arhivska oznaka:
HR-HDA-1944

Naslov:
Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata (arhivski fond, 1991-2002)

Vrijeme nastanka:
1991-2002 g.

Razina:
Fond

Klasifikacija:
A.6.1. - Središnja državna tijela od 1990.

Sadržaj:
Komisija za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava Drugog svjetskog rata trebala je "utvrditi cjelovitu istinu o stvarnome broju smrtno stradalih osoba u II. svjetskom ratu i nakon njega na području RH i na područjima gdje su se nalazile vojne i oružane snage zaraćenih strana kao i na drugim mjestima, ukoliko je došlo do stradanja uzrokovanih ratom i poratnim operacijama".

Vremenski se istraživanje odnosilo na ratne žrtve koje su smrtno stradale u Drugom svjetskom ratu od 6. travnja 1941. do 9. svibnja 1945. i na poratne žrtve koje su smrtno stradale poslije 9. svibnja 1945. pa sve do trenutka kada je Komisija završila svoj rad. Polazeći od činjenice da su žrtve "fašističkoga terora" dovoljno istražene (Usp. Izvješće o radu Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava od osnutka 11. veljače 1992. do rujna 1999.), Komisija je težište stavila na prikupljanje podataka o žrtvama na području Hrvatske te Bosne i Hercegovine, o pripadnicima vojnih postrojbi NDH i civilima koji su stradali od NOV i POJ/JA i komunističke vlasti u ratnom i poratnom razdoblju. Žrtve su određene tako da se poratnim žrtvama, odnosno žrtvama komunističkoga terora, smatraju žrtve nastradale od 9. svibnja 1945. do otprilike 1953. godine, žrtve koje je likvidirala komunistička vlast odmah nakon završetka rata, bilo da su sudjelovali u ustaškim i domobranskim postrojbama ili su se smatrali izdajnicima, zatim žrtve velikih stradanja kao što je Bleiburg, te žrtve poslijeratnoga komunističkoga skupnog i individualnog terora i žrtve u razdoblju Informbiroa 1949-1953. godine. Za razdoblje od 1953. do 30. svibnja 1990. Komisija je trebala istražiti pojedine sudske procese i politička ubojstva u inozemstvu. Komisija nije istraživala žrtve Domovinskoga rata, držeći da službenu evidenciju o njima vode državne ustanove.

Popisivanje žrtava organizirano je po teritorijalnom načelu, po županijama i u suradnji s lokalnim vlastima, udrugama građana i svećenicima. Popisivači su ispunjene kartone slali u službu Komisije u Zagrebu, gdje su se podaci obrađivali i unosili u računalnu bazu podataka. Prilikom preuzimanja gradiva Komisije u HDA, baza podataka nije predana.

Najveći dio gradiva čine ispunjeni obrasci (Karton žrtve, Upisnik grobišta) s prilozima. Komisija je u svom radu koristila nekoliko vrsta izvora: pisane dokumente koji se čuvaju u arhivima, muzejima, crkvenim institucijama, političkim organizacijama, poduzećima, državnim tijelima i drugim institucijama, te usmene i antropološke (istraživanje grobova i grobišta) izvore. Karton žrtve sadrži osnovne podatke o žrtvi i okolnostima stradanja, dok je za evidenciju grobišta izrađen Upisnik grobišta s podacima o njegovom položaju (položaj na zemljovidu, kopija katastarskog plana čestice, fotografski prikaz), okolnostima stradanja žrtava i radovima na grobištu.

Komisija je 1992. godine osnovala i Vijeće za utvrđivanje poratnih žrtava komunističkog sustava u inozemstvu (u sastavu Gordana Turić, Vice Vukojević, Bože Vukušić), koje je evidentiralo žrtve istraživanjem literature (jugoslavenske, emigrantske, stranog tiska i publikacija) i dokumentacije bivše Službe državne sigurnosti i bivšeg Republičkog sekretarijata unutrašnjih poslova SR Hrvatske. Vijeće je organiziralo i prijenos posmrtnih

ostataka poratnih žrtava ubijenih u inozemstvu.

Vlade RH i Savezne Republike Njemačke potpisale su 1996. godine Ugovor o njemačkim ratnim grobovima u Republici Hrvatskoj, prema kojemu je nositelj poslova (uređivanje i obilježavanje grobova njemačkih vojnika) s hrvatske strane bila Komisija.
Od 1996. godine Komisija je pomagala izdavanje publikacija i knjiga na temu ratnih stradanja.

Količina:
65 Metar

Vrsta gradiva:
baza podaka

fotografije

video zapis

tekstualni zapisi

Jezik:
Hrvatski

Engleski

Njemački

Pismo:
Latinica

Posjednik:
Hrvatski državni arhiv

Licenca:
Javno dobro

Oznaka arhiva:
HR-HDA

Povijest:
Gradivo je u tri navrata po službenoj dužnosti preuzeto 2006. (akv. 35/2006), 2008. (akv. 36/208) i 2010. (akv. 38/2010) godine od Sabora Republike Hrvatske, u ukupnoj količini od 741 registratora (cca 75 d/m), 2020. preuzeto je 52 registraora, 1 transportna kutija, 1 DVD i kartoni žrtava iz dijela Splitsko-dalmatinske županije (Aržano).

Status dostupnosti:
JAVNO

Napomene:
Napomena o izlučivanju
Nema podataka o izlučivanju kod stvaratelja. Gradivo nije izlučivano u HDA.

Napomena o sređenosti
Djelomično sređeno.

Vrsta zapisa:
Tekst

Vrsta sadržaja:
Tekstualni dokumenti